

Una repressió històrica: la lluita contra el català

Agnès Toda i Bonet

Filòloga

LA LLUITA CONTRA EL CATALÀ JA ÉS TOTA UNA CONSTANT i per a emprendre-la, els estats espanyol i francès sempre han utilitzat formes maquiàvel·liques, per tal d'assolir els seus propòsits: destruir aquesta llengua que tan els empenya, la llengua catalana.

Aquest és el cas català: una nació oprimida i dividida entre diversos estats que pretenen absorbir-la i que només depèn dels mateixos catalans que això s'aconsegueixi o no. Per això aquests estats mai s'han solidaritzat amb nosaltres, en el terreny lingüístic, sinó que cada avenç s'ha obtingut gràcies a la tenacitat i la constància que ens caracteritza.

La persecució a la Catalunya Nord comença quan cau –sense que els seus habitants ni els que quedaven a la part espanyola hi estiguin a favor, ans al contrari– en mans de l'Estat francès i el seu jacobinisme –en aquest cas el del rei Lluís XIV–, que a través de la imposició de les classes en francès, imposició a la qual més tard –amb el comte d'Aranda, durant el regnat de Carles III– es suma la prohibició de l'ensenyament de català a les escoles, vol aconseguir, i de fet aconsegueix realment, fer estralls en el terreny lingüístic, fins al punt d'estar, actualment, a punt

d'erradicar aquesta llengua que és la que els és pròpia, la seva llengua històrica i genuïna, en pro de la llengua imposada a causa d'un tractat –el Tractat dels Pirineus (1659)– que els imposava la seva francèsització. Una llengua, aquesta, la catalana, titllada de *patois*, entenent que les llengües *patois* són durament perseguïdes per ésser vulgars. Un atac que arriba, com dèiem, fins als nostres dies ja que des de finals del mes de novembre de 2002, el Consell d'Estat francès torna a decretar l'anul·lació i la prohibició de l'ensenyament en llengua no francesa a les escoles públiques.

A l'Estat espanyol, des que les tropes de Felip V es van anar fent amb les nostres terres que, “por derecho de conquista”, ens van imposar les seves lleis i els seus costums prohibint qualsevol expressió pròpia. El País Valencià, el Principat i les Illes Balears quedaven sotmesos pel poder de les armes a la voluntat del primer dels borbons que va governar l'Estat espanyol. I així van redactar els Decrets de Nova Planta que van implicar la destrucció total de les institucions catalanes i la repressió violenta, en tots els àmbits, contra els catalans ja que s'havien compromès en la resistència contra les tropes borbòniques; aquests decrets, redactats per una Junta Secreta, no tenien altra voluntat que la d'extermini de la nostra cultura. Per això, la majoria dels càrrecs nomenats en aquest nou ordre es van donar a espanyols que vingueren a ocupar la nostra terra, per assegurar-se l'anorreament del català. Volien fer-nos creure que el català era una llengua col·loquial, només apta per ésser parlada en família, de manera que, fins i tot, més tard, se'ns va prohibir parlar en català per telèfon.

Després, en l'època de l'avenç llampec de la II República, tot i el suport dels catalans a la República espanyola, i tot i presentar un programa lingüístic molt *light*, encara es va haver de neutralitzar més perquè, com sempre, van buscar tres peus al gat.

Durant el franquisme el feixisme engendrat al si d'un nacionalisme espanyolista va imposar-nos una persecució terrible amb la finalitat única d'abolir i eliminar la llengua catalana sense miraments, per la qual cosa es va recórrer a totes les mesures possibles, des de la prohibició dels llibres i de l'ensenyament en català –en aquest últim cas, sota pena de trasllat del professor– passant per les pressions, els actes de força i la persecució encoberta en tots els àmbits i racons de la vida catalana. Llavors la llengua esdevingué símbol de tota una resistència política, símbol d'un poble oprimat que reclamava llibertat i democràcia.

Al País Valencià es compta no només amb l'oposició d'aquells que es consideren únicament espanyols, renegant de qualsevol altra identitat pròpia de l'indret on habiten, sinó que també es compta amb l'oposició dels anomenats "blaveros" que, volen mostrar que el valencià i el català són dues llengües diferents, aferrant-se a fonaments incoherents i ahistòrics, negant allò que deia Joan Fuster que "dir-nos valencians és la nostra manera de dir-nos catalans". Arreu trobem problemes perquè, és clar, la unitat és la força i volen desmembrar-nos per tal d'aniquilar aquesta força.

Ara, al Principat, comptem amb una llei favorable als nostres drets lingüístics: la Llei de Política Lingüística 1/1998 que s'havia d'aplicar des del dia 7 de gener d'aquest any, havent deixat un termini de 5 anys per adaptar-s'hi. Amb ella, s'aconseguia que, de cara al públic, totes les empreses tinguessin els rètols en català, així com també el catàleg de les ofertes i informació diversa que es destina al client, la carta –en el cas dels restaurants– i la megafonia que, en tots els casos, hauria d'existir com a mínim en català, sense impediment de fer-ho en d'altres llengües, però –com a mínim– el català hauria de ser-hi present, perquè així ho dicta aquesta llei. Però, res més lluny de la veritat, aquesta llei no s'aplica perquè és clar no passarem a ser nosaltres els que oprimim aquells que lliurement han vingut a la nostra terra i que no saben expressar-se en la nostra llengua! Si nosaltres fem aplicar aquesta llei som insolidaris, intolerants i opressors, de manera que els altres esdevenen uns oprimits que nosaltres no compremem, ai las!

El català ha estat una llengua que sempre ha patit vexacions, sobretot de caire polític, i a partir d'aquí s'han generat les vexacions que han patit i pateixen els ciutadans catalans que volen viure normalment en la seva llengua. De manera que, fins i tot, en la nostra suposada situació de bilingüisme, aquest bilingüisme no és tal ja que desemboca en una situació de diglòssia que prima la desaparició d'aquesta nostra llengua. El català esdevé o volen que esdevingui una llengua local, una llengua interna dels indígenes; aquesta és la situació a què ens porta el bilingüisme, malgrat la cooficialitat de les dues llengües, l'espanyol es troba –indiscutible-

Al País Valencià es compta no només amb l'oposició d'aquells que es consideren únicament espanyols, renegant de qualsevol altra identitat pròpia de l'indret on habiten, sinó que també es compta amb l'oposició dels anomenats "blaveros" que, volen mostrar que el valencià i el català són dues llengües diferents, aferrant-se a fonaments incoherents i ahistòrics, negant allò que deia Joan Fuster que "dir-nos valencians és la nostra manera de dir-nos catalans". Arreu trobem problemes perquè, és clar, la unitat és la força i volen desmembrar-nos per tal d'aniquilar aquesta força.

ment – per sobre del català i el català és, en canvi, la llengua que paradoxalment als esdeveniments històrics, sovint titllen d'imposada! I és que lluny d'allò que se suposa que representa aquest bilingüisme que ens han fet assumir com una alenada d'aire fresc, perquè és com ens ho han venut, ens adonem que sovint, quan avui en dia fem servir el català, aquest ús s'entén com tot un acte ideològic i de menyspreu per l'altre, quelcom que no passa pas amb l'espanyol o el francès –llengües imposades violentament, encara que sembla que ningú ho recordi. Es tracta, per tant, d'un bilingüisme que només l'han d'aplicar els catalans, perquè molts castellanoparlants no l'apliquen i si mai algú els en vol advertir serà titllat d'insolidari, de manera que, els castellanoparlants unilingües mai es veuran com a discriminadors, mentre que els catalans, sí. Passem d'ésser perseguits a ser perseguïdors. Quina paradoxa!

Tot es tergiversa: encara que Espanya contempli en la seva Constitució la promoció de les distintes llengües i cultures que engloba el seu estat, realment les pretén eliminar perquè li fan nosa en el camí cap a la seva universalització, en el camí de recuperació de l'època daurada del *Imperio Español*. En canvi, Catalunya, que només demana el que li pertoca, el que li pertany, és considerada hostil i tancada. Caldria revisar aquests termes, perquè qui és realment hostil i tancat per als altres? Catalunya només reclama l'oficialitat plena de la seva llengua, que la situació del català retorni al punt en què li varen privar d'ésser utilitzada sota la violència del "dret de conquesta".

Si a un immigrant ja li costa adaptar-se al nou territori, com podem acceptar que els catalans sense moure'ns de lloc, se'ns digui que allò que ens pensàvem que era Catalunya ara ja no ho és i que si ens queixem se'ns acusi de reaccionaris? Però, potser és per això que si anem a comprar i ens at-

nen en castellà ningú gosa demanar que canviï de llengua per tal d'ésser atesos tal com ens mereixem, però al contrari sí que passa: quan una dependenta atèn en català –la seva llengua i la llengua d'aquesta terra– sovint és intimidada i, de vegades, fins i tot atonyinada –violència engendrada sovint per caps rapats espanyolistes que –vès per on!– mai reben cap repressió policial; quan resulta que l'espanyol s'ha introduït a les terres de llengua catalana a través d'un pla sinistre que no pot tenir justificació de cap mena per part de cap persona civilitzada.

Els nacionalismes espanyol i francès pretenen enfortir-se eliminant tot allò que es troben pel davant i els molesta. Mentre que els catalans només pretenem recuperar allò que ens és genuí, sense opressió ni imperialisme de cap tipus. Però, per ells, perdre en el terreny lingüístic, és clar, seria com perdre la batalla cap a la nostra independència i, per aquí, no hi passen. Som pobles ideològicament oposats, mentre els uns reclamem el nostre reconeixement com a poble amb tot el que això comporta, els altres demanen la nostra assimilació per part d'un altre poble, perdent totes les nostres particularitats, talment com feren amb les colònies que temps ha, en els seus "grans" temps imperialistes –que potser cal recordar-los que ja s'han acabat– feren. Perquè, desenganyem-nos, amb la lluita aferrissada contra la llengua no pretenen res més que l'aniquiació de la nostra nació, però també, com sempre, crec que podem demostrar la nostra obstinació a caure en la seva voluntat. Ells són persistents i obstinats en la seva lluita, però el poble català també. Que la lluita continuï i que guanyi el més fort!